

Om alt det som *ikke* bliver sagt i valgkampen

Det er valgkamp, og politikerne travlt med at sælge sig selv. Og som sædvanlig gennem enkle budskaber, der giver udtryk for, at *netop de* kan løse samfundets problemer. Set fra et lidt videre perspektiv er der dog meget lidt forskel på de forskellige partier, og kun meget få politikere forholder sig til samfundets systemiske problemer samt deres egen andel i dem. Disse grundlæggende problemstillinger burde dominere valgkampen, men glimrer ved deres fravær. I denne artikel vil jeg forsøge at identificere problemerne og kaste lidt lys på dem.

Hvis man ser på de dybere årsager til verdens overordnede problemer såsom krig, fattigdom, undertrykkelse og på en lidt mindre skala: arbejdsløshed, ensomhed og sociale problemer, så vil man opdage nogle systemiske problemer. Det er problemer, som er bygget ind i vores livsanskuelse og samfundets struktur. De er derfor ikke mulige at løse, med mindre vi løser vores samfunds grundlæggende eksistentielle dilemma, som bl.a. handler om konflikten mellem den religiøse og den verdslige samfundsopfattelse. Denne eksistentielle konflikt er ikke ny. Den har gamle rødder, men er blevet højaktuel på grund af terrorangrebet på World Trade Towers, og den internationale spænding det har udløst. Og konflikten er interessant i relation til den hjemlige politiske situation, fordi den afspejler det samme grundlæggende problem, som gør, at den politiske proces herhjemme er kørt fast i en farveløs debat om en samfundsvision, der har en strålende fremtid bag sig.

Vestens hykleri

Siden 11. september har vi således måtte høre om fundamentalistiske muslimers terrorisme, med krigsretorikkens unuancerede formuleringer. Men måske tiden er inde til at dykke lidt dybere ned i problemstillingen. For hvad er fundamentalisme egentlig? Fundamentalisme er vel tendensen til at klynge sig til bestemte forestillinger uden selvkritik og uden at holde sine forståelse op imod den viden og forskning, som kunne modsige dem. Fundamentalisme er karakteriseret ved en mangel på dialog og en tendens til at påtvinge andre sine synspunkter uden virkelig at se den

berettigelse andre livsanskuelser har. Denne form for fundamentalisme har Vesten udøvet i århundreder. Først som en *kristen fundamentalisme* og i nyere tid igennem udbredelsen af vestens materialistiske værdier i hele verden og dannelsen af internationale økonomiske strukturer som subtilt men effektivt kontrollerer størstedelen af menneskehedsressourcer. En erkendelse af vores andel i denne konflikt og et opgør med hykleriet er derfor forudsætningen for at skabe fred og forsoning i verden.

Materiel fundamentalisme

Den nuværende konflikt handler således ikke kun om terrorisme og islam vs. kristendommen. Den berører en langt dybere eksistentiel konflikt, som vores samfund befinder sig i. Samfundets situation i dag har således mindelser om Kierkegaards eksistentiel dilemma, hvor han konkluderer, at livet kun har den mening, man selv giver det. For den materialistisk orienterede person er dette i sidste ende den filosofiske konsekvens af, at liv og bevidsthed udelukkende er et fysisk og biologisk fænomen.

I de sidste årtier af det 20. århundrede oplevede vi således, hvordan dekonstruktivismen relativiserede alle værdibegreber, således at der til sidst ingen absolutte værdibegreber var tilbage (udover altings relativitet). Dette kan ses som den kollektive pendant til eksistentielismens dilemma – *der er ingen overordnet mening, kun den mening man selv skaber*. Således også med dekonstruktivismen: *der er ingen absolutte værdier, kun de som man selv vælger*. Selvom dette ligger meget langt fra den religiøse fundamentalisme, så skjuler den faktisk også en fundamentalistisk tankegang – en *materialistisk fundamentalisme*. En forestilling om et mekanistisk univers hvor mennesket er opstået ved et tilfælde, og hvor den vestlige kultur og videnskab anses for alle civilisationers højdepunkt.

Hvor den *religiøse fundamentalismes* kerne ligger i en holdning om, at en bestemt religiøs doktrin er ubetinget rigtig, så ligger den *materielle fundamentalismes* kerne i, at den ikke vil erkende eksistensen af den menneskelige sjæl, Gud og andre åndelige dimensioner som andet end abstraktioner. Begge holdninger er ultimativt lige begrænsende og holder mennesket fast i nogle uhensigtsmæssige forestillinger. Og på sin vis er de meget ens, idet de lægger vægt på en konkret og firkantet forståelse af livet,

frem for en levende og intuitiv åbning overfor universets mysterier.

I en vis forstand kan man derfor sige, at den dybereliggende årsag bag terrorismen er en konflikt mellem *materiel fundamentalisme* og *religiøs fundamentalisme*, og at begge er udtryk for et eksistentielt dilemma. Menneskeheden står således overfor et grundlæggende valg. Enten at kæmpe om hvilken fundamentalistisk holdning er den rigtige, eller at indse hvorledes vi alle er ofre for begrænsende forestillinger om livet og universets sandheder. Og dette valg bliver mere og mere påtrængende, bl.a. på grund af den nuværende terror konflikt.

Det eksistentielle dilemma

Som nævnt er begge de fundamentalistiske holdninger udtryk for et eksistentielt dilemma. Den religiøse fundamentalismes dilemma er, at *hvis det religiøse skrift ikke indeholder den absolutte sandhed, hvad er så sandt og hvad er ikke sandt?* Dette åbner for så mange eksistentielle problemer, at man bliver nødt til at holde fast i, at skriftet indeholder den *endegyldige sandhed*.

Den materielle fundamentalismes dilemma er, at *hvis det fysiske univers kun er et af mange eksistensplaner, så er det individuelle menneske ikke længere det centrale i vores livsanskuelse (og samfund). Det centrale er derimod det, som har skabt mennesket, og hvad er det?* Dette åbner ligeledes for så mange eksistentielle problemer, at man bliver nødt til at holde fast i at de *åndelige universer kun er abstraktioner uden objektiv realitet*. En direkte konsekvens af dette er, at hvis det fysiske univers er det eneste, som har objektiv realitet, og at livet, eller ånden, ikke fortsætter efter den fysiske død, *så er livet grundlæggende tilfældigt, uretfærdigt og meningsløst*. Den materielle fundamentalist lever således i *et åbent men grundlæggende meningsløst univers*, mens den religiøse fundamentalist lever i *et lukket men grundlæggende meningsfuldt univers*.

Dette dilemma er også relateret til den måde, vi anskuer individet i relation til fællesskabet. Religiøse samfund ser menneskene som underlagt Guds vilje. Det vestlige og stærkt individualistiske livssyn ser derimod verden som underlagt menneskets vilje. I det religiøse samfund handler den politiske proces således om at forstå Guds vilje, hvorimod den politiske proces i det verdslige demokrati handler om at sætte den individuelle vilje igennem.

Esoterisk set er der en vis sandhed i begge anskuelser, hvis man forstår, at den materielle verden er skabt af en åndelig impuls, og at menneskeheden er det, som forbinder den materielle verden (af former, valg og muligheder) med den åndelige verden (af skabende intelligens, kærlighed og åndelig vilje). Løsningen på begge dilemmaer ligger naturligvis i at slippe de fastlåste ideer og erkende, at universet er grundlæggende meningsfuldt, men at dets sandheder og mysterier ikke kan reduceres til religiøse læresætninger, idet den menneskelige ånd transcenderer alle former og beskrivelser (herunder religiøse tekster).

Den politiske proces

Hvis man ser på beslutningsprocesserne i hhv. det verdslige og det religiøse samfund, så afspejler de deres respektive menneskesyn. De religiøse samfund har deres religiøse samlinger, hvor man gennem bøn og meditation søger at forstå samfundets udvikling set ud fra den religiøse eller åndelige forståelse, man har. Baseret herpå laves så love og forordninger. Demokratiet er en samfundsoptfindelse, som bunder i en individorienteret kultur og har nogle spilleregler for, hvordan man gennem argumentation og parlamentarisme kan skabe optimale rammer for individets udfoldelse. Problemet med den nuværende demokratiske proces bliver dog stadig tydeligere. Debatter bliver mere og mere fragmenterede og handler i stigende grad om overfladiske argumenter, og politikere vælges i højere grad ud fra deres medietække end deres visioner og forståelse for samfundets problemer.

I løsningen af samfundets eksistentielle dilemma tegner der sig således også behovet for at gentænke vores samfunds beslutningsstrukturer og tilpasse den politiske kultur til en ny forståelse af mennesket som både åndeligt og materielt. En både-og tænkning frem for den enten-eller tænkning, som dominerer medierne for tiden.

Gennem en sand åndelig forskning, der kombinerer det bedste fra videnskaben, demokratiet og vores åndelige traditioner, har vi således muligheden for at skabe en ny politisk forståelse, som kan bane vejen for *et smukt, meningsfuldt og retfærdigt samfund, hvor alle har nok, og få har for meget*. Terrorkonflikten har kastet nyt lys på vores samfunds eksistentielle dilemma og har givet os en unik mulighed for at skabe transformation, hvis vi ønsker det. Hvis vi evner at åbne vores hjerter

for vores længsel efter en større mening i livet og ønsket om at bygge en fremtid baseret på ånd af samarbejde og sandt broderskab, så kan dilemmaet blive forløst og en ny samfundsforståelse tage form.

De gyldne lænker

Hvis Vesten således tog den moderne transpersonlige og åndelige forskning alvorligt (og dermed accepterede, at det fysiske univers kun et af mange eksistensplaner), så ville vores politikere snart erkende, at alle religioner er (mere eller mindre ufuldkomne) afspejlinger af en universel sandhed. En sandhed om alt, hvad der findes i universet, udspringer af den universelle bevidsthed, Gud eller hvad vi nu har af mangelfulde begreber, der kan beskrive denne dimension af væren. Denne erkendelse vil være et væsentlig bedre udgangspunkt for at skabe forsoning mellem kulturerne, idet man vil begynde at indse, at visse aspekter af den muslimske verdens kritik af Vesten er berettiget.

Bag menneskeheds problemer ligger således i vid udstrækning separatisme, snævertsyn og manglende forståelse for livets åndelige love. Vores kultur behersker det fysiske univers love men ser endnu ikke, hvilken betydning de åndelige love har for civilisationens udvikling.

Nogle eksempler på konsekvensen heraf er f.eks.:

- Uvidenhed om **realiteten af reinkarnation** har givet os et meget kompliceret forhold til døden. Dette medfører bl.a. unødvendige lidelser for gamle mennesker, som egentlig helst vil dø.
- **Overdreven vægtning af individuelle behov** har ødelagt mange af vores naturlige fællesskaber og har bl.a. resulteret i en over-professionalisering af omsorgsopgaver som børnepasning m.v.
- **Materialisme og grådighed** har medført uhyrlige koncentrationer af rigdom og stor fattigdom i visse dele af verden.

Ingen lovgivning, regler eller politiske initiativer kan ændre på disse systemiske problemer og deres underliggende årsager. Disse konflikter kan formentlig kun løses gennem en forståelse af de åndelige lovmæssigheder og principper hvilket forudsætter, at vi åbner vores hjerter for vores egne og menneskeheds smerter, således at vi kan erkende dens årsager. Dette er nødvendigt, hvis vi ønsker at bygge en fremtid

baseret på kærlighed samt en videnskabelig forståelse for livets åndelige dimension, frem for frygt og materialismens gyldne lænker.

Det som ikke bliver sagt...

Dette bringer os tilbage til udgangspunktet – det som *ikke* bliver sagt i valgkampen. Valget kan i en vis forstand betragtes som et valg mellem *to politiske fløje præget af den materialistiske fundamentalisme*. Den ene fløj går ind for velfærd og solidaritet (*læs: statskontrol og materiel ligestilling*) og den anden fløj går ind for velfærd og frihed (*læs: frihed til at akkumulere større rigdom*).

Meget af det, vores politikere gør, er grundlæggende set rigtigt. De skaber et internationalt retssamfund, styrker internationalt samarbejde og støtter udviklingen i de fattige lande. Men de gør det gennem en optik, som resulterer i symptombehandling men ikke fjerner problemernes årsager.

Problemet er således ikke så meget det, politikerne *gør*, som det, de *ikke gør*. Hvis vores politikere således gav slip på den materielle fundamentalismes rationelle logik og åbnede deres hjerter for den åndelige verdens intuitive erkendelse, ville vi f.eks. kunne høre politikere foreslå, at vi som samfund skulle overveje at:

- At afsætte betydelige midler til forskning som kan **afdække de åndelige loves betydning** for samfund, politik, uddannelse og videnskab.
- At fjerne de regler (f.eks. zoneloven) som bremser **etableringen af fællesskaber** og økosamfund og aktivt støtte denne udvikling økonomisk.
- At arbejde målrettet for at skabe en **visionær europæisk union** baseret på universelle idealer, der kan demonstrere, hvordan man bygger bro mellem kulturer i en ånd af sandt broderskab (og dermed viser vejen for andre verdensdele).
- At skabe en politisk kultur som er præget af **visioner, idealisme og uselvisk tjeneste**.
- At der i al religionsundervisning lægges vægt på den **essentielle enhed** bag alle verdens religioner og dermed tilføre eleverne en basal forståelse for de åndelige universer.
- Identificere **børns sjælskvaliteter** så tidligt som muligt for på denne måde at give dem den optimale uddannelse, der passer til deres åndelige evner og talenter.

Kronik som indlæg til valgkampen november 2001 af Rolf Jackson

Chancen for, at det er emner som disse, der kommer til at dominere valgkampen, er nok til at overskue. Men det er chancen for, at politikernes løsninger virker, desværre også ...

Rolf Jackson, videnskonsulent
(rolf@oberion.com)